



## NP102Zk Organizace veřejné správy

Garant: JUDr. Stanislav KADEČKA, Ph. D.

# STUDIJNÍ MATERIÁL K TÉMATU

## **Nezávislí vykonavatelé veřejné správy. Veřejné sbory.**

### **1. Nezávislí vykonavatelé veřejné správy**

Za přímé vykonavatele veřejné správy jsou v České republice považovány také subjekty, které sice označujeme za státní úřady, ale tyto úřady stojí mimo organizační soustavu státní správy řízené vládou. V této souvislosti se hovoří také o tzv. nezávislých správních úřadech. V těchto úřadech dochází ke spojování ke dvou na první pohled protikladných prvků – nezávislost a výkon státní správy. Obvykle se jedná o úřady, které jsou vykonavateli veřejné správy s celostátní působností a „z dosahu“ vlády je vyňata veškerá jejich činnost, nebo alespoň část jejich působnosti. Někdy se proto také tyto správní orgány dělí na správní úřady relativně nezávislé a absolutně nezávislé.

Podle V. Mikuly se nezávislost správních úřadů se projevuje v několika oblastech – v oblasti personální, funkční a ekonomické:

**Personální nezávislost** se projevuje ve způsobu jmenování a odvolávání vedoucího, nebo i dalších členů úřadu a délkou funkčního období. Např. předsedu (a rovněž jeho inspektory) Úřadu pro ochranu osobních údajů, jenž je typickým představitelem tzv. nezávislého správního úřadu, jmenuje prezident republiky a to na návrh senátu. Nezávislost je navíc podpořeno tím, že funkční období je pětileté (v případě inspektorů desetileté) a odvolat předsedu úřadu před skončením jeho funkčního období je možné jen z taxativně stanovených důvodů.

**Funkční nezávislost** znamená, že tyto úřady nejsou součástí hierarchické soustavy státní správy řízené vládou a nejsou vládě (a ani ministerstvu či jinému správnímu úřadu) ze své činnosti odpovědní. Vláda ani jiný úřad nemůže těmto úřadům dávat instrukce či příkazy pro jejich činnost a rozhodování.

**Ekonomická nezávislost** těchto úřadů je zabezpečena tím, že prostředky pro jejich činnost není určován jiným správním úřadem, ale mají zpravidla vlastní rozpočtovou kapitolu.





Není zcela jasné, které orgány je možné za tzv. nezávislé považovat. Vedle již zmíněného Úřadu pro ochranu osobních údajů je to však jistě Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání. Někteří autoři za ně považují také Úřad pro ochranu osobních údajů, Český statistický úřad, Energetický regulační úřad, Český telekomunikační úřad nebo Akreditační komisi dle zákona o vysokých školách.

Někdy je poukazováno na to, že trend zavádění těchto tzv. nezávislých správních úřadů by nemusel být v souladu s Ústavou České republiky, a že by bylo vhodné doplnit v tomto směru Ústavu, protože trend zavádění tohoto druhu úřadů se zdá neodvratný již vzhledem k vývoji např. ve Francii či Velké Británii, ale také vzhledem k nutnosti naplňování závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii.

## 2. Veřejné sbory

Příímými vykonavateli veřejné správy jsou mimo jiné také veřejné sbory, někdy také označované veřejné bezpečnostní sbory, které můžeme rozčlenit na veřejné sbory ozbrojené a neozbrojené. Příslušníci těchto sborů se na výkonu veřejné správy podílejí na základě zákona v různé míře, adekvátně k poslání sboru, k němuž náleží. Výkon státní správy se uskutečňuje především ve věcech správního dozoru.

Mezi tyto sbory patří zejména Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Bezpečnostní informační služba.

Armáda do veřejných ozbrojených sborů jako vykonavatelů veřejné správy není zařazována, protože státní správu v této oblasti vykonává přímo ministerstvo, též prostřednictvím svých územních organizačních útvarů.

# STUDIJNÍ PRAMENY

## Právní předpisy

- Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.
- Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě.
- Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů.
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
- Zákon č. 23/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.
- Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky.
- Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky.
- Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě.
- Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách.







- Hendrych, D.: *Správní věda. Teorie veřejné správy*. 4. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2014.
- Horzinková, E. – Novotný, V.: *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. upr. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013.
- Hendrych, D.: *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012.
- Sládeček, V.: *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2013.

### **Specifická studijní literatura**

- Vopálka, V.: *Nezávislé správní orgány*. In: *Ve službách práva*. Praha : C. H. Beck 2003, s. 87.
- Handrlica, J.: *Ke koncepci tzv. „nezávislých regulačních orgánů“ a k problematice jejich „nezávislosti“*. *Správní právo*, 2005, č. 4.
- Ježek, T.: *Nezávislé správní orgány – žádoucí směr inovace Ústavy ČR*. In: *Deset let Ústavy České republiky*. Praha : Eurolex Bohemia, 2003, s. 347.
- Mikule, V.: *Nezávislé správní úřady?* In: *Český stát a vzdělanost*. Praha : Nakladatelství Karolinum. 2002.
- Sládeček, V.: *Veřejné bezpečnostní sbory*. In: *Sládeček, V.: Obecné správní právo*. Praha : ASPI Wolters Kluwer, 2009, 275.

## **KONTROLNÍ OTÁZKY**

1. *V čem spočívá nezávislost tzv. nezávislých vykonavatelů veřejné správy?*
2. *Mohou být nezávislé správní úřady zároveň ústřední orgány státní správy?*
3. *Jakým způsobem vykonává Policie ČR veřejnou správu?*

Vypracovala: Mgr. Kateřina Červená

